

Υποκείμενο, Αντικείμενο και Κατηγορούμενο

- Το Υποκείμενο συνήθως είναι ένα ουσιαστικό (κύριο ουσιαστικό, π.χ. Η Ελένη ή κοινό ουσιαστικό, π.χ. ο σκύλος) ή μία αντωνυμία. (π.χ. Εγώ, Αυτός, Εμείς, Κάποιος)

- Πιο σπάνια, το Υποκείμενο μπορεί να είναι **επιθετό** ή **μετοχή**. (π.χ. *Ο καλύτερος θα κερδίσει*. Ο πεινασμένος καρβέλια σνακείται.)

- Για να βρούμε το υποκείμενό της πρότασης, πρώτα βρίσκουμε το ρήμα και μετά πωτάμε Πως; ή Ποι; ή Ποιος; ή Ποια; ή Ποιοι; ή Ποιες; ή Ποια;

π.χ.: Η Μαρία διαβάζει. Πως διαβάζει; Η Μαρία → Υποκείμενο

- Το Υποκείμενο βρίσκεται πάντα σε πτώση Ονομαστική.

- Κάποιες φορές το υποκείμενο παραλείπεται, γιατί εννοείται.

π.χ.: Πήρες τηλέφωνο; (Ποιος; Εσύ)

- Το Αντικείμενο είναι η λέξη που δηλώνει το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα στο οποίο μεταβαίνει (πηγαίνει) η ενέργεια του υποκειμένου.

π.χ. Η Μαρία διαβάζει το βιβλίο

- Το Αντικείμενο είναι ένα ουσιαστικό, ένα επίθετο, μία μετοχή, η ομόκλητη πρόταση.

π.χ.: Κρατάω το βιβλίο. (ουσιαστικό)

Σε βλέπω. (αντωνυμία)

Διάλεξα το καλύτερο. (επίθετο)

Σκέφτομαι τα περασμένα. (μετοχή)

Θέλω να πάω διακοπές. (πρόταση)

- Για να βρούμε το Αντικείμενο της πρότασης, πρώτα βρίσκουμε το ρήμα και το υποκείμενο και μετά ρωτάμε **Ποιον; ή Σε ποιον; ή Τι;**

π.χ. Ο Πέτρος ποτίζει τα λουλούδια.

Ποιος ποτίζει; Ο Πέτρος → Υποκείμενο

Τι ποτίζει: Τα λουλούδια → Αντικείμενο

- Σε μία πρόταση μπορεί να υπάρχουν παραπάνω από ένα αντικείμενα.

π.χ. Η μητέρα έδωσε στα παιδιά ένα δώρο.

Ποιος έδωσε; Η μητέρα → Υποκείμενο

Τι έδωσε; Ένα δώρο → 1ο Αντικείμενο (Άμεσο)

Σε ποιον έδωσε; Στα παιδιά → 2ο Αντικείμενο (Έμμεσο)

- Το Αντικείμενο βρίσκεται πάντα σε πτώση Αιτιατική ή Γενική.

- **Κατηγορούμενο** είναι η λέξη που βρίσκεται δίπλα σε συνδυαστικό ρήμα και δίνει μια ιδιότητα στο υποκείμενο της πρότασης.

- Το ρήμα που παίρνει κατηγορούμενο λέγεται **συνδετικό** γιατί συνδέει το υποκείμενο με το κατηγορούμενο.

- Τα συνθετικά ρήματα είναι τα εξής: είμαι, φαίνομαι, γίνομαι, θεωρούμαι, διαρίζομαι, εκλέγομαι, μοιάζω κ.ά.

- Το κατηγορούμενο αφού προσδιορίζει το υποκείμενο, βρίσκεται πάντα σε πτώση ονομαστική και σε ίδιο αριθμό και γένος με το υποκείμενο.

- Το κατηγορούμενο μπορεί να είναι επιθετό, ουσιαστικό, μετοχή, αντωνυμία ή και ολόκληρη πρόταση.

π.χ.: Η πόρτα είναι γυάλινη. (επίθετο)

Η Μαρία είναι δασκάλα. (ουσιαστικό)

Το μωρό είναι χαρούμενο. (μετοχή)

Έχινες ό,τι ονειρευόσουν. (πρόταση αναφορική)